

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th April, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

ORGANLAR TRANSPLATATSIYASI DONOR VA RETSEPENT

MUNOSABATLARI

Tursunov Sobirjon

Toshkent Davlat Stomatologiya Instituti Talabasi

Anntonatsiya

ushbu maqolada hozirda zamonaviy texnologiyalar bilan rivojlanib borayotgan tibbiyotning jarrohlik sohasidagi yutuqlari .Inson umrini uzaytirishga qaratilgan chora tadbirlar .A'zolari kuchirib utkazishga bagishlangan jarrohlik amaliyotlari va uning tarixi .Transplatatsiya sohasida huquqiy va axloqiy munosabatlar

Kalit so'zlar; Transplatatsiya ,donor, retsepent ,jarrohlik, organ , transplantalogiya, operatsiya.

Jarrohlik tibbiyotning bir sohasi hisoblanadi. Jarrohlik operatsiyalarini talab etadigan kasalliklarni urganadigan hamda operatsiya qilish usullarini ishlab chiqivchi soha hisoblanadi. Hozirgi zamon Xirurgiya fani kimyo, fizika, molekulyar biologiya kabi sohalardagi yutuqlar natijasida rivojlanib bormoqda. Shunga ko'ra yurak klapanlari va tomirlarni protezlash, a'zolar hamda to'qimalarni ko'chirib o'tkazish, sun'iy bo'g'imlar yaratish, sun'iy yurak vujudga keltirishga doir ishlar amalga oshirildi. Miokard infarktini operatsiya yo'li bilan davolash, mikroxirurgiya (butunlay uzilgan barmoqni tiklash yoki yurakning mayda tomirlarida yangi qon oqimini vujudga keltirish), lazerlar, maxsus kameralarda yuqori kislorod bosimi, ya'ni giperbarik oksigenatsiya qo'llash, yarador va kuyganlarga davo kilishda mikrobsiz sharoitlar yaratish, sun'iy va qo'shimcha qon aylanishi va boshqa Xirurgiyada yangi yo'nalishlar bo'lib qoldi.

Tibbiyot tarixchilari ilmiy transplatatsiya XIX asrda boshlanganligini takidlaydilar. Transplatatsiya muomolariga oid ilk taqiqotlarni tarixchilar italyan shifokori G.Baronio ba nemis shifokori F.Rayzinder bilan boglaydilar. N.I.Pirogovning suyak -plastik jarrohligini yaratish borasidagi faoliyatiga, P.Bertning(1865) «hayvonlarning tuqimalarini transplatatsiya qilish » mavzusidagi dissertatsiyasiga alohida e'tibor beriladi. E.K.Azarenko ba S.A.Pozdnyakov fikriga kura, transplatalogiyaning rivojlanishida ikki bosqich kuzatiladi. birinchi bosqichda transplatatsiya tuqimalardagi patalogik uzgarishlarni jarrohlik yuli bilan bartaraf etish va autoplastikadan iborat bulgan. Ikkinchi bosqich «gomotransplantatsiya», yani ishdan chiqqan organ (buyrak, jigar, upka va boshqalar)ni yangisiga

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th April, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

almashtirish bilan bogliq. Ikkinchi bosqichning muhim voqealar; A.Korrelning buyrakni tajriba tariqasida kuchirib utkazishi; B.Ulmanning chuchqadan olingan buyrakni birinchi bor ksenotransplantatsiya qilishi (1902); Y.Voronoyning kadaver (ulikdan olingan) buyrakni birinchi marta kuchirib utkazilishi (allotransplantatsiya) (1931); V.P.Demixov tomonidan suniyyurakning birinchi implantatsiyasi (1937); D.Xyum klinikasida tirik donorlardan buyrakning ilk bor muvaffaqiyatli kuchirib utkazilishi (1952); U.Kolff va T.Akutsu tomonidan klinik maqsadlar uchun suniy ishlovchi yurak modelining yaratilishi (1957); Rossiyada buyrakning ilk bor kilinik sharoitda B.Petrovskiy tomonidan muvaffaqiyatli kuchirib utkazilishi (1965); jahonda birinchi marta inson yuragining insonga K.Bernard tomonidan kuchirib utkazilishi (1967); «miya o'limi »Garvard mezonlarining elon qilinishi (1967); V.Rod tomonidan gistologik moslik testlari buyicha organlar almashinivi uchun Evrotransplantatning tashkil etilishi (1967); G.Solovev tomonidan CCCR TFA organlar va tuqimalarni transplantatsiya qilish ilmiy tadqiqot institutining tashkil etilishi (1967); Rossiya yurakning ilk bor klinik sharoitda V.SHumakov tomonidan muvaffaqiyatli kuchirib utkazilishi (1986) transplantalogiya sohasi rivojlanishiga asos bulib xizmat qildi.

O'LIK DONORLAR

Hozirgi vaqtda inson vafot etganidan keyin, agar u vafot etishidan oldin rozi bo'lsa, uning organlari donor bo'lishi mumkin. Insonning o'z organlarini donorlikka roziligi tirikligida amalga oshiriladi va haydovchilik guvohnomasida yoki oldindan ko'rsatmada ko'rsatiladi. Organlarni topshirishga rozilik berilgandan so'ng, odam o'lgunga qadar bu ma'lumot bilan hech narsa sodir bo'lmaydi. Yurak urishi to'xtasa yoki miya faoliyati to'xtasa (miya o'limi deb ataladi) odam o'lgan deb hisoblanadi. O'limdan keyin organlar marhumning tanasidan olinadi. Iloji bo'lsa, o'lgan odam o'lganidan keyin a'zolar olib tashlanmaguncha, a'zolarini saqlab qolish uchun ularni olinguncha hayotni qo'llab-quvvatlashda saqlanishi mumkin.

Agar vafot etgan shaxsning organ topshirish istagi noma'lum bo'lsa, kasalxona, shifokor yoki organ sotib olish bo'yicha tashkilot organlarni olib tashlash uchun rozilik olish uchun oila a'zolariga murojaat qiladi. Buni qilish huquqiga ega bo'lgan oila a'zolari odatda ushbu ierarxiya bilan belgilanadi:

- Turmush o'rtog'i. Agar turmush o'rtog'i bo'lmasa, unda ...
- Voyaga etgan bola. Agar katta yoshli bolalar bo'lmasa, unda ...

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th April, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

- Ota-ona. Agar ota-ona bo'lmasa, unda ... Voyaga etgan aka-uka. Agar aka-uka bo'lmasa, unda ...

- Qonuniy vakil.

Bitta o'lik donor bir nechta turli odamlarni organlar bilan ta'minlashi mumkin. Qaysi organlar va to'qimalarni tiklash mumkinligi o'lim sababiga yoki organning shikastlanishiga bog'liq bo'lishi mumkin, lekin odatda bitta jasaddan bir nechta organlar tiklanishi mumkin. 2002 yilda 6 182 donordan 22 000 dan ortiq organ topildi.

Rag'batlantirish strategiyasi
organ donatsiyasini oshirishdan foydalanish mumkin

rag'batlantirish strategiyalari quyidagilardan iborat:

1. Donorning oilalariga dafn qilish xarajatlari bilan yordam bering
 2. Agar a'zolar berilgan bo'lsa, marhumning nomiga xayriya qilish
 3. E'tirof va minnatdorchilik uchun rag'batlantiruvchi yorliq yoki yodgorlikni taklif qiling.
 4. Moliyaviy yoki to'lovni rag'batlantirish
- organ donorligi uchun rag'batlantirish. Ba'zilarining ta'kidlashicha, donorning tan olinishi umuman rag'bat emas, balki juda saxiy xayriyaga munosib javobdir. Ushbu rag'batlantirish guruhidagi yana bir burilish - odamlarni xayriya qilishga undash uchun ular tirikligida e'tirof etish yoki xayriya ehsonlarini taklif qilishdir. Tarafdorlarning ta'kidlashicha, odam o'lgan va tan ololmaydigan bo'lsa, bu majburlash harakati bo'lmaydi "

Tirik donor

tirik donorlikning donor va bemor uchun bir qator afzalliklari bor:

Xayr-ehsonlar oldindan belgilanishi mumkin, bu esa bemorga dori-darmonlarni qabul qilishni va rad etishni boshlash imkonini beradi va shu bilan muvaffaqiyatga erishish imkoniyatini oshiradi. chunki ko'pgina donorlar genetik jihatdan qabul qiluvchiga bog'liq

Hamma odamlar uchun tirik donorlik amaliyotini hamma ham qo'llab-quvvatlamaydi. Tirik donor bo'lishning kamchiliklari quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

- Salomatlik oqibatlari Og'riq, noqulaylik, infeksiya, qon ketish va kelajakda sog'liq uchun asoratlar barcha mumkin

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th April, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

- Psixologik oqibatlar: Oila bosimi, g'azab yoki norozilik" Bosim: Oila a'zolari kasal oila a'zosi yoki yaqinlari bo'lsa, xayriya qilish uchun bosim o'tkazilishi Muqobil organ manbalari

Organ donorlari va organ transplantatsiyasini kutayotgan odamlar o'rtasidagi tafovut holati bilan tadqiqotchilar va himoyachilar noan'anaviy donorlikni ko'rib chiqishni boshladilar. Organlarning ba'zi potentsial noan'anaviy manbalari:

- HAYVON ORGANLARI - Hayvonlar donor qilingan organlarning potentsial manbai hisoblanadi. O'tmishda babun yuraklari va cho'chqa jigari transplantatsiyasi bilan o'tkazilgan tajribalar ommaviy axborot vositalarida katta e'tiborga sazovor bo'lgan. Hayvon a'zolaridan foydalanishga qarshi bo'lgan ogohlantiruvchi dalillardan biri hayvonlarning bakteriyalari va viruslarini odamlarga o'tkazish imkoniyati bilan bog'liq.
- SUN'IY ORGANLAR - Sun'iy organlar yana bir potentsial variantdir. sun'iy organlar bilan bog'liq axloqiy masalalar ko'pincha sun'iy organlarning narxi va samaradorligi haqidagi savollarga qaytadi. Sun'iy organ transplantatsiyasini olgan odamlar, agar qurilmada muammo bo'lsa, keyingi transplantatsiya talab qilinishi mumkin.
- ASOS HUYAYRALAR - asos hujayralar inson tanasida joylashgan ko'plab turli hujayralarga ixtisoslashgan hujayralardir. Tadqiqotchilar asos hujayralari bir kun kelib butun organlarni yoki hech bo'lmaganda maxsus hujayralar guruhlarini o'stirish uchun ishlatilishi mumkinligiga katta umid qilmoqdalar." Asos hujayralariga nisbatan axloqiy e'tirozlar birinchi navbatda ularning manbasiga qaratilgan. Asos hujayralarni kattalar inson tanasida topish mumkin. , ko'rinishidan eng kuchli asos hujayralari inson embrionining dastlabki bir necha hujayralaridan kelib chiqadi. Asos hujayralari olib tashlanganida embrion yo'q qilinadi. Ba'zi odamlar bu amaliyotni axloqiy jihatdan nomaqbul deb bilishadi va tadqiqot va tibbiy muolajalarni to'xtatishni xohlashadi. jarayonida inson embrionlarini yo'q qilish.

4. Abort qilingan homilalar - abort qilingan homilalar organlarning tavsiya etilgan manbaidir.

Bahslar homila a'zolaridan foydalanish axloqiy jihatdan to'g'ri yoki yo'qligini ko'rib chiqadi. boshqasining hayotini saqlab qolishi mumkin bo'lgan transplantatsiya uchun homiladorlikning kech davrida abort qilingan chaqaloq. Ko'pchilik, bu amaliyot kech muddatli abortlarni qabul qilishiga ishonishadi. ba'zi shaxslar va guruhlar ma'naviy jihatdan nomaqbul deb topadilar. Boshqa e'tiroz abort qilingan

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th April, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

homilani qo'llashni rag'batlantirishdan qo'rqadigan odamlardan keladi .

Xulosa urnida shuni aytib utish kerakki transplatatsiyaning asosiy maqsadi inson umrini uzaytirishga qaratilgan . Faqatgina bu jarrohlik amaliyotini utkazish uchun munosib donor topish mushkul. Ulgan yoki tirik donorlardan organlarni kuchirib utkazishda avvalam bor uning roziligi yoki qarindoshlarining roziligini olish zarur keying navbatda esa jarrohlik amaliyoti olib borilayotgan davlatning qonunlariga va axloq normasiga amal qilgan holda utkazilishini talab qilanadi yoki hayvondan azo kuchirib utkazilish jarayonida ham retsipientning roziligi, e'tiqodi diniy va bemorning organizmiga qay darajada moslashishi va yashab keta olish darajasini hisobga olgan holda utkazish maqsadga muvofiq buladi deb hisoblayman . bundan tashqari transplantatsiya amaliyotidan keying donor va retseptent olib boriladigan parvarish ham ularning sog'ligini yaxshilanib ketishida muhim omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Олейник С. Ф. Переливание крови в России и в СССР. — Киев.,1955.
2. Введение в биоэтику: Учеб. пособие / А.Я.Иванюшкин, В.Н. Игнатьев, Р.В. Коротких и др. - М.: Прогресс-Традиция, 1998. - 381 с.
3. Малеина М.Н. Человек и медицина в современном праве. М., 1995.
4. Мухамедова З.М. Этические проблемы биомедицинских культуральных исследований в области трансплантации органов и тканей. Материалы Первого Национального конгресса по биоэтике в Узбекистане. Т.USAID. 2005, с.39-41.
5. Department of Health and Human Services website.
6. <http://www.hhs.gov/news/press/1998pres/980617.html>. Accessed 5/30/03.
7. Childress JF. The Failure to Give: Reducing Barriers to Organ Donation. Kennedy
8. Institute of Ethics Journal, 2001; 11(1):1-16.
9. United Network for Organ Sharing: Fact Sheets website.
10. <http://www.unos.org/Resources/FactSheets.asp>. Accessed 6/2/03.
11. CNN Ethics Matters, "Making Organ Donation a Better Deal," website.
12. <http://www.cnn.com/2002/HEALTH/06/25/ethics.matters/index.html>. Accessed 13.7/21/03.
14. Childress JF. The Failure to Give: Reducing Barriers to Organ Donation. Kennedy
15. Institute of Ethics Journal, 2001; 11(1):1-16.
16. Hauptman PJ, O'Connor K. Procurement and allocation of solid organs for
17. transplantation. New England Journal of Medicine, 1997; 336:422-431.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th April, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

18. The Stanford Encyclopedia of Philosophy webpage.
19. <http://plato.stanford.edu/entries/justice-distributive/>. Accessed 11/20/03.
20. University of Washington School of Medicine website.
21. <http://eduserv.hscer.washington.edu/bioethics/tools/princpl.html#prin4>. Accessed 11/13/03.
22. 11/13/03.
23. Benjamin M. Medical Ethics and Economics of Organ Transplantation. Health Progress, 1988; 69(2):47-52.
24. Douglas DD. Should Everyone Have Equal Access to Organ Transplantation? An Argument in Favor. Archives of Internal Medicine, 2003; 163:1883-1885.
25. Saint-Arnaud J. Ethical Analysis of Arguments Supporting the Use of Certain Exclusion Criteria in Organ Transplantation. Canadian Journal of Cardiovascular Nursing, 1997; 8(2):9-12.
26. Kluge EH. Drawing the Ethical Line Between Organ Transplantation and Lifestyle Abuse. Canadian Medical Association Journal, 1994; 150(5):745-746.
27. Neuberger J. Should liver transplantation be made available to everyone?
28. ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА РАҚАМЛАШТИРИШ: Сиддиқов Нурали Нишоналиевич, ТДСИ Ижтимоий фанлар биоэтика курси билан кафедраси катта ўқитувчиси
29. НН Сиддиқов – Научно-практическая конференция, 2022
30. СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МОЛОДЫХ СОБСТВЕННИКОВ В СФЕРЕ СРЕДНЕГО И МАЛОГО БИЗНЕСА
31. НН Сиддиқов – Социосфера, 2020

